

Korupcijos prevencijos kompetencijų stiprinimas savivaldoje: antikorupcinis sąmoningumas, korupcijos rizikų valdymas ir kiti klausimai (II dalis)

LR Specialiųjų tyrimų tarnyba
2025

Turinys

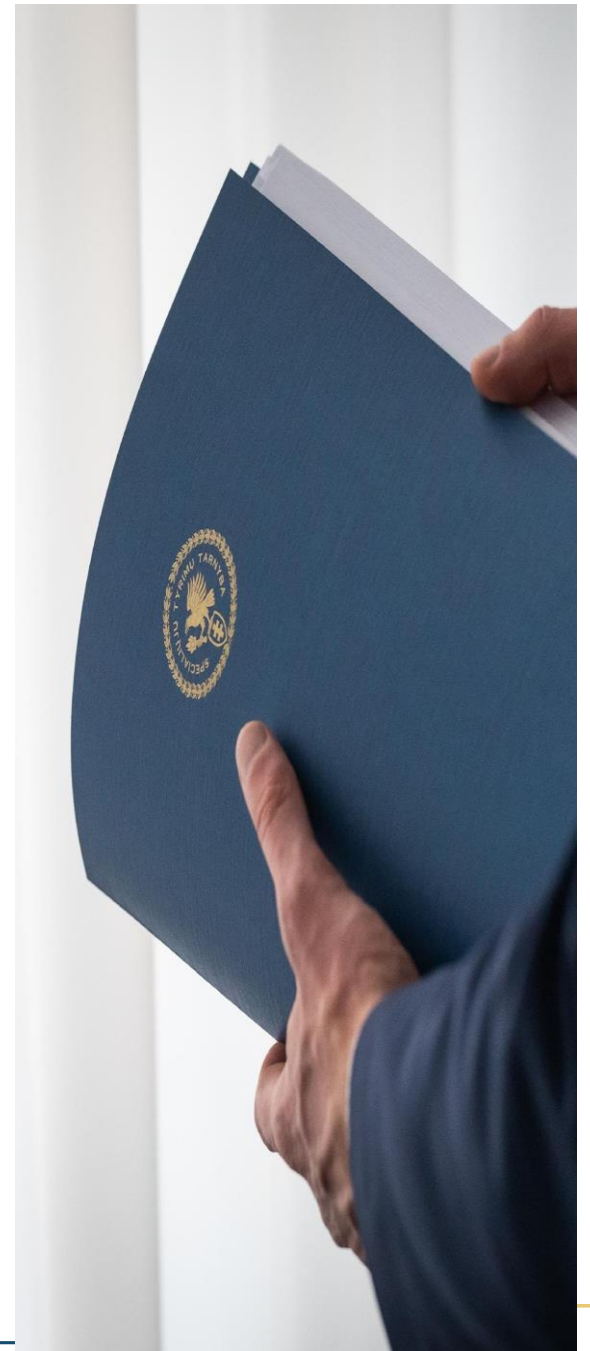
I. Antikorupcinis sąmoningumas: ar esame pasirengę daryti pokytį?

- Antikorupcinio sąmoningumo reikšmė
- Subjektų vaidmenys
- Antikorupcinio sąmoningumo didinimo priemonės ir būdai

II. Atsakymai į dažniausiai pasitaikančius klausimus

- Korupcijos rizikų nustatymas ir valdymas
- Korupcijos rizikų valdymo vertinimas
- Antikorupcinės aplinkos kūrimas pavaldžiose įstaigose
- Bendradarbiavimas su vadovu korupcijos prevencijos klausimais

III. „Take away“ – ką iš renginio pasiima dalyviai?

Antikorupcinis sąmoningumas: ar esame pasirengę daryti pokytį?

Antikorupcinio švietimo skyrius
Laura Strukaitytė

Korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių sistema

Korupcijos
prevencijos
priemonės

**Antikorupcinio
sąmoningumo
didinimas**

Personalo
patikimumo
užtikrinimas

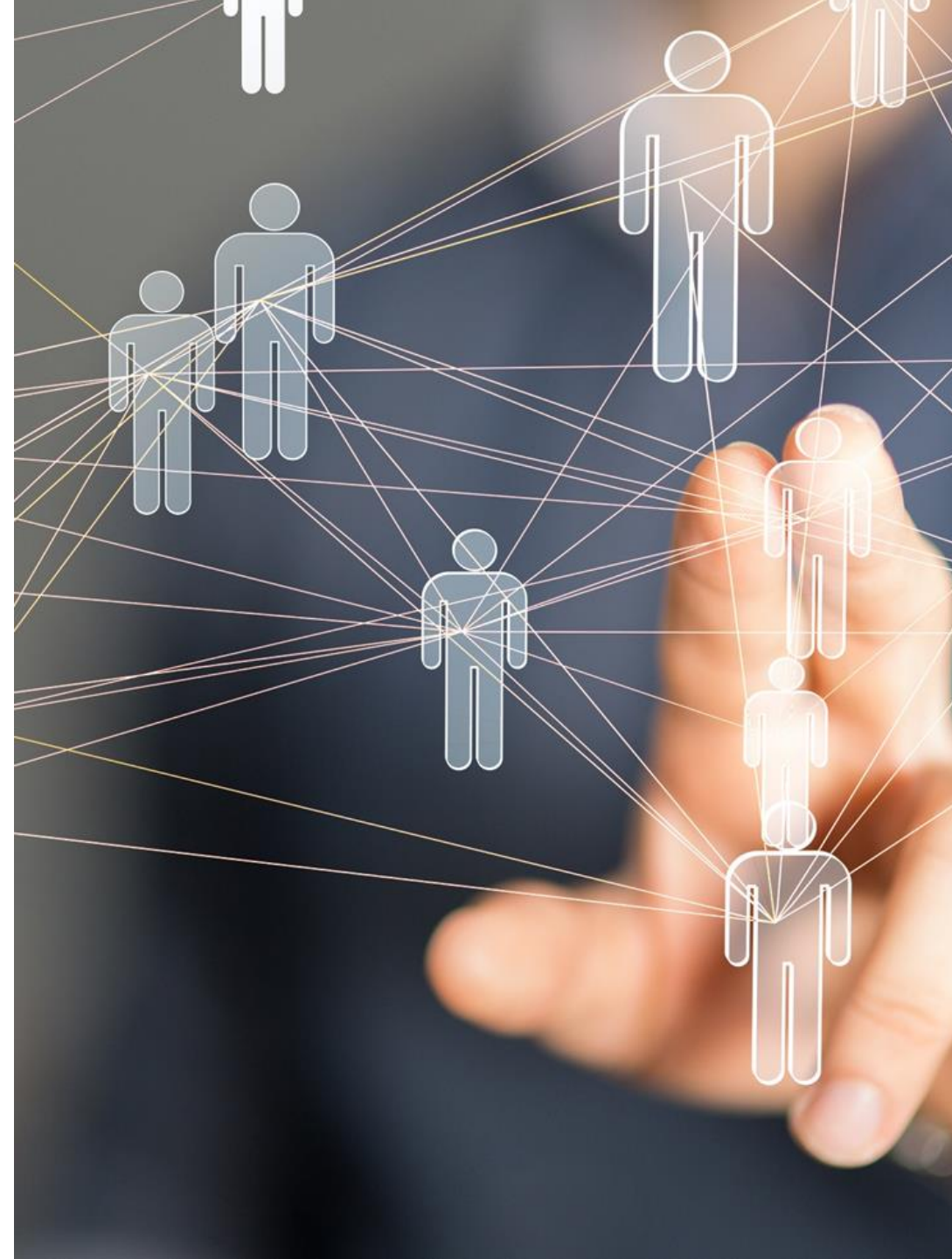

Kitos įstatymuose
numatytos
priemonės

Antikorupcinio sąmoningumo didinimas (KPĮ)

„vykdomas kaip neatskiriama švietimo dalis ir ugdymas, siekiant puoselėti asmens teisių ir pareigų visuomenei, Lietuvos valstybei sampratą ir didinti visuomenės, viešojo ir privataus sektorių sąmoningumą **veikti skaidriai ir sąžiningai, netoleruoti korupcijos** ar kito nesąžiningo elgesio, **pranešti apie korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus**“.

Viešojo sektoriaus subjektų pareigos (KPI)

Viešojo sektoriaus subjektai **rengia mokymus** darbuotojams korupcijai atsparios aplinkos kūrimo klausimais **ir taip stiprina darbuotojų antikorpacinį sąmoningumą.**

*Korupcijos prevencijos įstatymas 23 str. 2 d.

Savarankiškų įstaigų pareigos

Imasi priemonių užtikrinti, kad jose ir joms pavaldžiuose ir (ar) jų valdymo sričiai priskirtuose viešojo sektoriaus subjektuose, atsižvelgiant į jų dydį ir (ar) administracinius pajėgumus, būtų taikomos korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonės:

- **didinamas darbuotojų antikorpacinis sąmoningumas.**

Antikorupcinio sąmoningumo didinimas (STT)

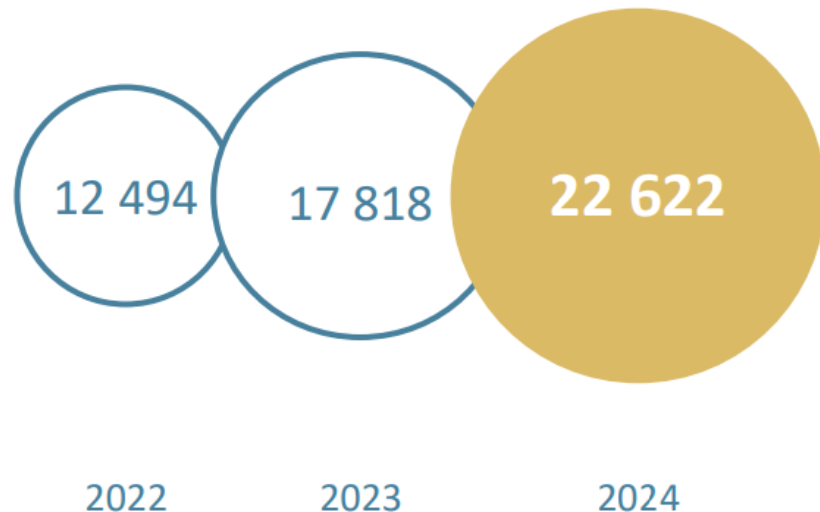
- Vykdo veiklas, orientuotas į visuomenės antikorupcinio sąmoningumo didinimą, organizuoja mokymus, seminarus, metodinės pagalbos renginius, diskusijas, susijusias su korupcijai atsparios aplinkos kūrimu;
- Švietimo programų rengėjų prašymu derina švietimo programas arba savo iniciatyva pagal savo kompetenciją teikia pasiūlymus dėl šių programų ar jų projektų rengimo ir (ar) tobulinimo.

*Korupcijos prevencijos įstatymas 14 str. 4 p.

Antikorupcinio sąmoningumo didinimas (STT)

Antikorupcinių paskaitų ir pamokų,
praktinių seminarų ir kitų
antikorupcinių renginių dalyviai

Tikslinės auditorijos:

- Visuomenė;
- Viešasis sektorius;
- Verslas / privatus sektorius;
- Jaunimas ir švietimo bendruomenė.

Dažniausiai pasitaikančios klaidingos praktikos

- Mokymai organizuojami iš inercijos;
- Mokymų prašymai teikiami nenustačius realaus mokymų poreikio;
- Antikorupcinio sąmoningumo didinimas vykdomas fragmentiškai;
- Neskiriama pakankamai dėmesio refleksijai;
- Nematuojamas mokymų poveikis;

Norėdami, kad Jūsų organizacijoje STT pareigūnai surengtų antikorupcinio švietimo mokymus:

- įsivertinkite organizacijos darbuotojų antikorupcinių žinių lygį bei realų mokymų poreikį;
- užpildykite ir el. p. dokumentai@stt.lt pateikite PRAŠYMĄ;
- susipažinkite su Specialiųjų tyrimų tarnybos antikorupcinio sąmoningumo didinimo veiklų organizavimo tvarkos APRAŠU.

*STT pasilieka teisę parinkti mokymų temą, formą bei turinį, atsižvelgdama į organizacijos darbuotojų pasirengimą ir turimas žinias.

SKAIDRUMO AKADEMIJA

MOKYTOJAMS

2024 m. E. mokymo platformos statistika (savivaldybės)

28,3 proc. išduoti daugiau nei 10 sertifikatų

38,7 proc. išduoti 10 ar mažiau sertifikatų

33 proc. nesinaudojo

TOP 5 aktyviausių savivaldybių:

1. Rokiškio r.
2. Klaipėdos m.
3. Mažeikių r.
4. Biržų r.
5. Šilutės r.

Kiti sąmoningumo skatinimo būdai

- Vidiniai informaciniai pranešimai (el. paštas, naujienlaiškiai);
- Intranetas ir vidiniai portalai;
- Vidiniai mokymai;
- Vadovų (atsakingų asmenų) susitikimai (individualūs pokalbiai) su darbuotojais;
- Plakatai ir vizualinė informacija darbo aplinkoje;
- Vidiniai forumai ir diskusijų platformos;
- Įtraukiamosios veiklos (pvz. etikos savaitės, teminės dienos, žygiai, orientacinės varžybos ir kt.);
- Kitos panašios veiklos.

Sėkmės receptas - sinergija

Vadovas

- Aiški pozicija ir pavyzdžio rodimas;
- Atvirumo skatinimas;
- Sąlygų veikti užtikrinimas;
- Veiklų planavimas.

„Previncininkas“

- Poreikio ir žinių lygio įvertinimas;
- Veiklų parinkimas ir organizavimas;
- Vidinė bei išorinė komunikacija.

Darbuotojai

- Aktyvus įsitraukimas;
- Savarankiškas ugdymas ir nuostatų formavimas;
- Gebėjimas atpažinti neteisėtus veiksmus;
- Ryžtas pranešti.

STT e. mokymo platforma

Apie antikorupcinį sąmoningumą >

Kontaktai >

Antikorupcinio sąmoningumo didinimas viešajame sektoriuje >

Antikorupcinio sąmoningumo didinimas privačiame sektoriuje >

Jaunimui ir mokykloms >

Įvairios edukacinės priemonės >

Ačiū už dėmesį!

Laura Strukaitytė

Vyriausioji specialistė

Antikorupcinio švietimo skyrius

El. paštas: laura.strukaityte@stt.lt

Tel. nr. 0 (706) 63 304

Atsakymai į dažniausiai pasitaikančius klausimus

Korupcijos prevencijos valdybos Koordinavimo ir stebėsenos skyrius
Julija Ožereljeva

I. Korupcijos rizikos: rizikų nustatymas ir valdymas

Korupcijos rizikos: RIZIKAS VALDYTI BŪTINA

The diagram consists of three main elements arranged horizontally. On the left is a large green arrow pointing to the right, containing the text 'Korupcijos prevencija'. In the center is a white circle with a thin blue border, containing the text 'Korupcijos rizikų valdymas'. On the right is a large dark blue arrow pointing to the left, containing the text 'Vidaus kontrolė'. Below the green arrow is a block of text describing it as systematic activity. Below the dark blue arrow is a block of text describing it as systematic and comprehensive risk management evaluation. The background features a faint, stylized eagle emblem.

Korupcijos prevencija

Sisteminė veikla,
apimanti korupcijos rizikos
veiksnių nustatymą

**Korupcijos
rizikų
valdymas**

Vidaus kontrolė

Sisteminis ir visapusiškas
rizikos valdymo įvertinimas

Korupcijos rizikos: rizikų nustatymas ir valdymas

- *KPJ 4 str. 6 p.:* už korupcijos rizikos valdymą pirmiausia atsakingi patys **viešojo sektoriaus subjektai**.
- *KPJ 23 str. 3 d.:* Viešojo sektoriaus subjekte **už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsako vadovas**. Atlikdamas šią pareigą, vadovas privalo imtis priemonių, būtinų šiam įstatymui įgyvendinti.
- *KPJ 2 str. 4 d.:* **Korupcijos prevencija** – sisteminga veikla, kuria siekiama didinti viešojo ir privataus sektorių subjektų atsparumą korupcijai ir kuri **apima korupcijos rizikos veiksmų nustatymą**, įvertinimą, šalinimą ir (ar) mažinimą, sudarant bei įgyvendinant korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių sistemą.
- *Vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje tvarkos aprašo 15 p.:* **rizikos vertinimas:** rizikos veiksmų nustatymas ir analizė, toleruotinos rizikos nustatymas, reagavimo į riziką numatymas, jos rizikos mažinimas, perdavimas, toleravimas, vengimas.

Korupcijos rizikos: rizikų nustatymas ir valdymas

- Nustatymo būdai?
- Galimos priemonės?

Įžvalgos seminaro metu:

Kokių yra kitų korupcijos rizikų nustatymo būdų (be korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo pagal KPĮ 10 str.)?

1. Skundų ir pretenzijų nagrinėjimas
2. Vidaus audito išvados
3. Darbo gupių / komisijų veikla
4. Antikorupcinis vertinimas
5. Teisės akto rengimas
6. Informacija viešojoje erdvėje
7. Sutarčių ginčai
8. Teismų sprendimai
9. Korupcijos rizikos analizės
10. Viešųjų pirkimų tarnybos informacija
11. Seimo kontrolieriaus išvados
12. Tarnybiniai patikrinimai
13. Tolerancijos korupcijai, visuomenės nuomonės tyrimai
14. Viešųjų ir privačių interesų derinimas
15. Konsultacijos, pokalbiai su darbuotojais

II. Korupcijos rizikų valdymo vertinimas

Korupcijos rizikų valdymo vertinimas

Klausimai: 1. Centralizuotas vidaus auditas "neprisiima" šios priemonės. Kokia išeitis?
2. Pagal KPĮ, korupcijos rizikos valdymo vertinimą savivaldybėje atlieka centralizuotas vidaus audito skyrius, kiek ir kaip šios priemonės įgyvendinime dalyvauja už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas asmuo?

- Tai vidaus auditas, atliekamas pagal Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymą.
- Viešojo juridinio asmens vadovas **tvirtina** ilgalaikius ir metinius vidaus audito tarnybos veiklos **planus**.

Atlieka KRVV

***Negali atlikti už korupcijai atsparios aplinkos
kūrimą atsakingo subjekto funkcijų***

**III. Antikorupcinės aplinkos kūrimas
pavaldžiose įstaigose**

Principai, lydintys į veiksmingą korupcijos prevenciją

(KPĮ 4 str.)

Subsidiarumo – už korupcijos rizikos valdymą pirmiausia atsakingi patys viešojo sektoriaus subjektai ar privataus sektoriaus subjektai; savarankiška įstaiga, kuriai viešojo sektoriaus subjektas pavaldus, atskaitingas ar priskirtas pagal valdymo sritį, ir (ar) Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba siūlo korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemones ar pati jas įgyvendina tik tiek, kiek tai reikalinga korupcijos rizikai šiame subjekte veiksmingai suvaldyti.

Proporcingos korupcijos prevencijos veiklos – korupcijos prevencijos veikla turi būti vykdoma atsižvelgiant į viešojo sektoriaus subjekto dydį ir (ar) administracinius pajėgumus, o priemonės taikomos tik tos, kurios būtinos korupcijai atspariai aplinkai sukurti, siekiant kuo mažesnės administracinės naštos.

Sąveikos – korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių veiksmingumas užtikrinamas derinant visų korupcijos prevencijos subjektų veiksmus, keičiantis subjektams reikalinga informacija ir teikiant vienas kitam kitokią pagalbą.

Praktinė užduotis

Kodėl antikorupcinės aplinkos kūrimas pavaldžiose įstaigose nevyksta sklandžiai ir kaip tai spręsti?

Situacija: susiduriama su įstaigų vadovų pasipriešinimu dėl keliamų reikalavimų, atliekamų korupcijos prevencijos organizavimo patikrinimų.

10 min diskusija grupėse:

- Galimos priežastys?
- Sprendimo būdai?

SUVOKIMAS – pirmas žingsnis link tinkamo sprendimo.

Įžvalgos seminaro metu:

Kodėl antikorpucinės aplinkos kūrimas pavaldžiose įstaigose nevyksta sklandžiai ir kaip tai spręsti?

Situacija: *susiduriama su įstaigų vadovų pasipriešinimu dėl keliamų reikalavimų, atliekamų korupcijos prevencijos organizavimo patikrinimų.*

Galimos priežastys:

- Įstaigos vadovo požiūris
- Asmeninis vadovo interesas /priešprieša
- „Kontrolieriaus vaidmuo“ ar padėjėjo – su kokia intencija atliekami pavaldžių įstaigų tikrinimai?
- Kompetencijos trūkumas
- Resursų trūkumas (žmogiškųjų ir finansinių)
- Neaiškumas ir informacijos trūkumas
- Žmogiška baimė

Sprendimo būdai:

- Formalus bendravimas
- Lūkesčių vadovams komunikavimas
- Neformalus bendravimas, paaiškinimai
- Intencija padėti, o ne kontroliuoti
- Kuravimas / patarimai / konsultavimas
- Dalinimasis ir palaikymas
- Tarpininkavimas ir bendradarbiavimas
- Aiški savivaldybės skaidrumo pozicija

**IV. Bendradarbiavimas su vadovu
antikorupcinės aplinkos kūrimo klausimais**

Praktinė užduotis

Kaip su vadovu tapti partneriais kuriant antikorupcinę aplinką?

Kokiais konkrečiais veiksmais ir kokiose situacijose jūs – kaip korupcijos prevencijos specialistai galite padėti savo vadovams kuriant korupcijai atsparią aplinką?

**Ką pasiimate iš
renginio?**

Ačiū už dėmesį!

Daugiau
informacijos:

